

NÉPNEVELŐ.

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATH. NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA.

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy-egy példányban **ingyen**.

Előfizetési ár: egész évre 3 frt. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

Királyi Pál-utca 13. szám.

(Szent-István-Társulat).

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek **minden egyes szövegt**, minden közlés után 3 kr. (6 fillér) fizetendő. — Egyéb hirdetéseknek egész oldal 16 frt, fél 8 frt, negyedrés 4 frt és egy nyolczadrész oldal 2 frt. A 30 kr. bélyegilletéket a hirdető fizeti.

A díjak előre beküldendők a Szent-István-Társulathoz.

HIVATALOS RÉSZ.

Kivonat, a székesfehérvári egyházmegye XII. körleveléből.

Erzsébet királyné emlékezete az iskolákban.

Óhajtom, hogy az az áhitatos kegyelet, amely oly gyászosan kimúlt Erzsébet királynénk iránt, f. évi szept. hó 12 én, 2087. sz. a. körlevelileg kiadott rendeletem értelmében, összes iskoláinkban a gyermekek szívéből is nyilvánult, minden időre ápolassék az iskolánövendékek szívében s azért elrendelem, hogy a jövő 1899–1900. iskolaévtől kezdve, joghatóságom alatt álló minden iskolában Szent Erzsébetnek, elhalálozott Erzsébet királynénk mennyei pártfogónőjének ünnepén, ezen áldottemlékü királynénk emlékezete megülessék, a következő módon: 1. Az ünnepet megelőző napon a t. lelkész urak figyelmeztessék a gyermekeket, hogy a következő napon Magyarország egyik nagy védszentjének ünnepét üljük s rövid vázlatában előadva e szent hercegnőnek életét, buzdítsák a gyermekeket áhitatos tisztelére s erényeinek hű követésére, s említsék fel előtűk, hogy e szent hercegnőnek lett áldottemlékü Erzsébet királynénk, a szent kereszttségben, különös pártfogásába ajánlva, s azért különösen e napon imádkozzanak jószágos királynénk örök üdvösségeért a szent mise alatt, s gyűljenek össze a szent mise után az iskolában, e jószágos királynénk emlékezetére. 2. Szent Erzsébet ünnepén a gyermekek ünnepi ruhájukban jelenjenek meg az iskolában, párosan vonuljanak onnan a templomba, s a szent mise végeztével, a Pápa Ó Szentsege által elrendelt ima után, vagy ha ünnepi szent mise mondatik, közvetlen a szent mise befejezése után, a t. lelkészek az összesereglett gyermekekkel s felnőtt hűvekkel mondjanak egy Miatyánkot s Üdvözlétet elhalálozott Erzsébet királynénk örök üdvéért, előre bocsátván: »Imádkozzunk meghalt Erzsébet királynénk örök nyugodalmáért;« azután pedig egy Miatyánkot s Üdvözlétet, előre bocsátván: »Imádkozzunk felséges Apostoli királyunknak s édes hazánknek jólétéért.« 3. A szent mise után az iskolába vezettessenek párosan a gyermekek, s a lelkész urak a gyermekek korához mért beszédben emlékezzenek a jószágos királynéről, s buzdítsák őket, hogy imádkozzanak érte, imádkozzanak felséges apostoli királyunkért; buzdítsák a gyermekeket, hogy Szent Erzsébet hercegné példájára a kath. anyaszentegyháznak mindenkor szent hitüket hűségesen valló s gyakorló gyermekei legyenek, a felséges apostoli királyhoz s a felséges uralkodó családhoz mindenkor hűségesen ragaszkodjanak, s lelkészü, hitoktatójuk s tanítóik iránt készséges engedelmisséggel viseltessenek, lan-

kadatlan szorgalommal tanuljanak, amely buzgó törekvésükkel egyszersmind a hazának egykoron hűséges, hasznos polgáiraivá leendenek. Az ünnepélyt valamely a bold. Szent Szűznek, Magyarország Nagyszonyjának tisztelére a gyermekek által éneklendő ének fejezze be.

Meghívás. A »Nagyvárad-vidéki rk. tanító-egyesület« 1898. december 13-án d. e. a »Kath. Kör« helyiségében közgyűlést tart, melyre az egylet tagjai meghívotnak. Tárgysorozat: 1. 9 órákor szent mise a v.-olaszii plebánia-templomban, ezután felvonulás a »Kath. Kör« helyiségebe. 2. Elnöki megnyitó. 3. Jelentés a kath. tanítók 100-as bizottságának első gyűléséről, Számborovszky Rezsőtől. 4. Értekezés, Domonkos Andortól. 5. Bekési János pénztáros jelentése az egyleti pénztár állapotáról. 6. Nagy Lajos egyleti könyvtárnok jelentése. 7. Tisztújítás. 8. Esetleges indítványok, melyek a gyűlés előtt pár nappal az elnökségnél bejelentendők. *Magdits K.* egyleti jegyző.

NEM HIVATALOS RÉSZ.

Az elemi iskola tanterve.*)

A *tanterv-revisio* korát eljük. Revideáljuk, bolygatjuk s változtatjuk a felső oktatás menetét, a szakiskolák tanítását, a középiskolák és az elemi egyaránt a revideálás, Uraim. *két esetben van helyén*. Vagy idejét multa, elavultta lett az intézmény, a melyet revisionnak vetünk alá, mert az élet új érdekekkel telt meg, a melyeket a régi intézmény többé ki nem elégít: *ilyenkor a jövőnek nagyobb biztosítása* a revisionnak vezető szempontja; vagy megfordítva *a mult hibáinak kiigazítása*, az intézmény létesítésekör elkövetett balfogások helyreütése *készlet a revisiora*. Ez az eset mindannyiszor megvan, valahányszor valamely intézmény létesítése vagy reformálása nem történik a nemzeti hagyomány szilárd és biztos alapján. Az ilyen törvénytelen származással kialakult intézmény sohasem ver mély gyökeret a nemzet életében, sohasem tud állandóságra szert tenni.

*) Örömmel közöljük e kitünő munkát, melyet a tanügy terén általánosan ismert szerző a Győrvidéki tanító-egyesület szentmártoni nagygyűlésén olvasott fel

Akár az egyik, akár a másik indíték hajt a revisiora, *óvakodnunk kell mindig a kísérletezés, a próbálgatás, a kapkodás veszedelmes módjától.* Merlegelje komolyan a jelen élet értékes tartalmát, vegye számba óvatosan a jövőnek igaz szükségleteit, a ki e czimen revisiora vállalkozik. S a ki a mult idők mulasztását akarja jóvátenni, mélyedjen el a nemzeti hagyomány tanulmányozásában s keresse föl benne a kérdéses intézmény gyökerszárait s hozzájuk kösse a revisio sikerét. E nélkül kapkodással jár a revisio és egyik revisio egy másiknak vajadását hordja magában.

E két eset közül melyik szerepel a tanterv-revisióban? Vannak bizonyára, a kik így okoskodnak: Ismeretes tény, hogy iskolaügyünk jelenlegi képeinek vonásai a XVIII-ik század iskolareformjától származnak. Az iskolaügy államosítása, a felekezetenélküli iskola elve, a nemzeti nyelveknek és a politikai közélet és nemzeti közgazdaság fellendülésével a történelmi és természettudományi tananyagoknak, mint önálló tantárgyaknak bejutása az iskolába jellemzik ezt a reformot. Ámde ez a munka e XVIII. században csak megindult, századunknak folytatnia kell. A revisio mindaddig nem szünetelhet, míg csak a felvilágosodás eszméinek, vagy századunk nyelvén szólva, a liberális eszméknek teljes diadalát nem ülhettük, az iskolák államosítását és a mi ma vele jár, a felekezetenélküliséget teljesen keresztül nem hajtottuk, míg csak a mostani élet érdekeinek, a modern tárgyaknak a tananyag körében örökre szilárd és uralkodó helyet nem biztosítottunk. Egy másik résznek, a kikhez mi is esatlakozunk, meg ez a felgásuk: A XVIII. század reformja kétségkívül szükséges volt. Az újkornak sajátágosan alakult viszonyai miatt és a dolog természete szerint is csak hasznára lehet a közművelődésnek, ha az állam gondviselő, gazdag és ügyes keze veszi az iskolaügyet művelés és ápolás alá; a nemzeti nyelvnek és irodalomnak az iskolafokozatoknak megfelelő elsajátítása, fajunk családi, társadalmi és jogi fejlődésének kellő ismerete, a gazdasági közéletünkre oly nagyon fontos természettudományi ismereteknek forgalomba hozása kétségkívül kívánatos az általános műveltség és a szakmunka biztosítása érdekében egyaránt, s azért a megfelelő tantárgyak az iskolában is joggal kérnek és kapnak helyet. Ámde a reform, nemcsak Franciaországban, hanem oly államokban is, a hol kegyeletesebben számoltak a történelmi fejlődés és nemzeti hagyomány szentesítette állapotokkal, mint pl. Ausztriában és nálunk is, a reform, mint visszahatas, túlzásba tévedt, revolutionális színezetet nyert, mivel mégsem teljesen a megelőző hagyomány alapján készült és a jelen élet igaz szükségleteit is meghaladta. Minek elmenni az állami felekezetenélküli iskoláig, mikor az államilag ellenőrzött felekezeti iskola teljesen megfelel

a reform követelményének! Minek a történelmi és természettudományi és más modern anyagnak kelletnél nagyobb terjedelmet adni, mikor kellő helyet kaphatnak ama tárgyaknak kára nélkül is, a melyek a népek művelődésének sok századon át, mondhatni kezdettől fogva hatásos tényezői voltak? A revisio mindaddig le nem kerülhet a napirendről, míg csak alkotásában a nemzeti fejlődés és hagyomány szülte állapotok és a jelen élet igaz szükségletei kellő arányban ki nem egyenlítődnek, míg csak a régi tananyag az ujjal szerves összeillesztést nem nyer.

A tanterv-revisio vezérelvét ez alapon imígyen lehet megfogalmaznunk: *nem extensiv, hanem intensiv munka, nem új anyag fölvétele, hanem a meglevőnek jobb és célszerűbb szervezése, nem továbbhaladás az előző század törte uton, hanem némi visszatérés a revisio feladata, visszatérés a történelmi fejlődés és nemzeti hagyomány szilárd alapjához hogy ez alapon s nem az egyéni vélemények süppedékes talaján alkossuk meg a jelen élet, igaz szükségleteihez mérten iskoláink tantervét.*

A XVIII. század reform-törekvése a népoktatásügy dolgában is a Mária Terézia Ratiojában, mely 1777-ben kelt, nyert nálunk először alakot. Másodszor pedig az 1806-ban kelt Ratio-ban, a mely azután a gyakorlatba is átment. Ugyanez az irány érvényesült az 1848. első magyar tanítógyűlésen, valamint a törvényben, a melyet ez a gyűlés szükségesnek mondott és az 1868. év meg is hozott. Nem kísérhetem részletei szerint az ügy fejlődését. A kik utána akarnak járni, azoknak a Péterfy könyvét ajánlom kalauzul, mely »A magyar elemi iskolai népoktatás« czimen a millenniumre készült. Jó tájékoztató a Halász Ferencz könyve is, melynek czime: »Teendőink a népoktatás terén«, vagy Szathmáry Györgynek »Nemzeti állam és népoktatás« czimű munkája. Az ügy jelen állását mégis szükséges érintenem, mert előadásom tárgyára vezet reá. A közoktatásügy mostani vezetője a népoktatásügyi törvény revisioját vette föl programjába. Ámde a törvény egész revisiojára a korviszonyok kevésbé alkalmasak. Azért egyelőre a részleges revisio fogantatásához fogott és ily irányban utasította, elődjének példáját követve, az országos közoktatási tanácsot. A tanács feladatát három pontban foglalhatni össze: 1. Meg kell készíteni az osztatlan népiskola tantervét részletes módszeres utasításokkal és javaslatokat kell tenni a kiadandó olvasó- és egyéb tankönyvekre nézve. 2. Nyilatkozni kell, minő módosításokra szorul az osztott népiskola tanterve s nem kell-e ezen tervhez is utasításokat írni. 3. Ugyanezt a munkát el kell végezni a nem magyar ajku népiskolák számára kiadott tantervre nézve, különös figyelemmel a magyar nyelv tanítása sikerét biztosító részeknek lehetőleg beható és kimerítő megállapítására.

Ime a kérdésnek, a melyet tárgyalok, időszűrőse! *Az elemi iskola tantervéről* szóló előadásomban persze nem felelhetek meg részletesen a fölvetett három kérdésre. Erre nincs idő. A tantervre szorítkozom s nem leszek tekintettel az osztatlan vagy osztott iskola sajátos szükségleteire vagy a nemzetiségi viszonyokkal járó sajátos helyzetre. Mint elméleti paedagogus szólok a gyakorlati paedagogusokhoz s örömmel leszen, ha gyakorlatuk, tapasztalatuk elméletemet igazolja vagy akár helyreigazítja.

Dr. Máty Engelbert.

(Folytatjuk.)

Ellenvetések a kézimunka tanítás terén.

(Vége.)

Ha a kézimunkának csak a kézügyesítés volna a czélja, még akkor sem helyettesítheti a rajz. Rajzoló és dolgozó tevékenység nem fedezik egymást, hisz akkor pl. minden jó rajzolóból jó szobrász is lenne. Ez pedig nem áll. Valaki kitűnően lerajzolhat valamit, anélkül, hogy azt meg tudná csinálni; míg az, ki alakítani tud, kevés szorgalommal le is fogja tudni azt rajzolni. Kevés jó rajzoló vagy festő volt egyszersmind jó szobrász, de a legtöbb nagy szobrász egyszersmind jó rajzoló is.

Legfőbb gondunk egyike az *iparművészet emelése* és a munkatanítást mégis ellenezzük, mert azt hisszük, elegendő a rajz. Iparművészetéhez mindenkéülte kézügyesség kell, ezt pedig a munkatanítás jobban fejleszti, mint a rajz, mert minden feldolgozandó anyagnak megvan a maga technikája, melyet csak munka által ismerhetni meg. Már most mit használ valakinek a legizlésebb rajz, ha azt gyakorlatilag kivinni nem tudja, részint ügyesség hiányában, részint pedig mert az anyag technikáját nem ismeri. Az izléstelenség nem annyira a szép alakok hiányából, mint inkább abból származik, hogy az illető nem ismeri az anyagot, ennek technikáját és szabályait. Nem volna helyesebb a rajzolat egyszersmind keresztülvinni, megcsinálni? Senki sem kételkedik abban, hogy a rajz képző eszköz, de még inkább az a rajz kivitele; a munka, mert lélektani tény, hogy a tárgyak elkészítése nagyobb örömet szerez, mint csak azoknak rajza.

A rajz védelmére vagy indokolására felhózzák — és joggal — a tanuló öntevékenységet. Ha ez fontos, akkor a munka képzőbb, mert jobban fejleszti azt. A rajznál a gyermeknek mindig csak alakokkal van dolga, a munkánál alak- és anyaggal. Kétséget nem szenved, hogy az, ki valamely tárgyat elkészít, sokkal élénkebb, világosabb fogalommal bír arról, mint az, ki azt a tárgyat csak lerajzolja.

A paedagogiai rajz képezi a szemet és izlést, a munkatanítás ezt fokozottabb mértékben teszi. Az emberi természet is mutatja, hogy mielőbb az emberek rajzolnának, alakítanak, mielőtt a gyermek rajzolni tanulna, már épít

és csinál tárgyakat a valóságban. Ha tehát a természet rendjét akarjuk követni, akkor előzze meg a rajzot a munkatanítás, ha komoly szándékunk van az izlést fejleszteni, a szemet és kezet gyakorolni.

Menjünk tovább. *»Hazánk földművelő állama, nincs szüksége kézügyességi oktatásra«* kiáltott fel egy tanügyi lap. Ha mi mesteremberek kiképzésére törekednénk, akkor jogosult volna ez állítás; de a munkatanítás körülbelül úgy viszonylik a szakoktatáshoz, mint teszem föl, az elemi iskola a szemgyógyászathoz. A munkatanítás kész mesterembereket nem akar, nem tud képezni, csak előkészít a gyakorlati képzésre, csak ellensúlyozza az egyoldalú szellemi kulturát. Azt mondják, hogy a földművelőnek, ki kaszál, csépel és arat, nincs szüksége gyalulás-, ragasztás- vagy faragásra. Paedagogusok ilyesmit nem állítanak, mert — mondja Seidel — ha a kérdést megfordítjuk és azt kérdezzük, mit használ a sok elmélet a földművelőnek, furcsa helyzetbe jutnának. Mit használ a földművelőnek a nyelvtan, földrajz vagy történelem? Ha az elméleti tárgyakat a munkás, az iparos és földművelő használhatósági szempontjából tekintenők, akkor azok mind a kézimunka mögött maradnának, mert mindezen embereknél a munka, az eziranti érzék és az ügyesség fontosabb, mintha esetleg tudják, hogy Kamaszatka hol fekszik.

Mikor azt olvassuk vagy halljuk, hogy a földművelő gyermekeinek kézügyességi oktatásra nincs szüksége, ekkor önkénytelenül is azt kérdezzük, vajjon mit csináljon azon földművelő, kinek 5—6 fia van? Mindegyiknek csak nem adhat birtokot, hogy gazdálkodjék! Nem lesz azok egy részéből mesterember vagy munkás? De tegyük föl, hogy mindegyikből földművelő lesz, nem fontos, ha gazdasági eszközeit, szerszámait maga fogja kijavítani, mintha az egész telet tétlenségben vagy mulatozásban töltene?

Azt is mondják, hogy törekvésünk nem egyéb, mint *»kenyérkereset az iskolában«*. Ily vád csodálatos és nevetséges egy modern tanférfitól, ki uton-utfélen hangoztatja az iskola hasznát. Hiszen az ő jelszavuk is *»az életre nevelni«*, ami pedig prózában kifejezve nem egyéb, mint kenyérkeresetre tanítani. Ha a mai iskola oly nagyon idegenkedik a kenyérkeresettől, akkor ellenkezésbe jó egész történelmi fejlődésével és a nép felfogásával. *»Vajjon adná-e a nép filléreit az iskolák fentartására, ha kijelentenők, vagy ha tapasztalna, hogy az iskola az életre semminemű segítséget nem nyújt?«* kérdi Seidel Róbert. Szegény munkatanítás! Némelyek azért számúznak, mert nem hajtasz anyagi hasznot, mások ismét azért, mert olyant is nyújtasz.

Azt is állítják, hogy a munkatanítással nem visszük előbbre az iparostanulók ügyességét, ellenkezőleg, elrontjuk őket, mert hamis fogásokat sajátítanak el. Ez ellenvetés épp olyan ne-

vetséges, mintha valaki azt mondaná: »ne tanítsd a gyermeket úszni, mert éppen azért nem tanulja meg«, vagy »ne tanítsuk az írva-olvasást, mert tanításkül nélkül jobban fog tudni olvasni meg írni«.

Tehát az olyan iparos-tanuló, ki már az iskolában gyakorolta szemeit és kezeit, ki már bizonyos közügyességeket sajátított el, ki tanulta a számszámokat használni, kiből idejekorán apolitikus az öntevékenységi ösztönt, rosszabb iparos-tanuló lesz, mint olyan, ki semminemű gyakorlati előképzésben nem részesült, kinek közügyessége nincs? Ha a mai iskola e tekintetben elegendő képzést nyújt, miért a sok panasz? Vagy akkor miért voltak iparszakiskolák felállításával e bajon segíteni? Eitelbergernek, a szakiskolák megalapítójának állítása szerint addig ezeknek értelme nincs, míg a népiskolai kezimunkatanítást nem hívjuk segítségül. Szerinte megczafolhatlanok a következő tényállások: 1. hogy a gyermekek későn sajátítják el azon ügyességeket, melyekre az ipar terén szükségük van; 2. hogy ezen ügyességek elsajátítására a népiskolában kevés súlyt fektetnek és 3. hogy a műipar technikájának hanyatlása azon körülménynek tulajdonítandó, hogy a gyermekek technikai ügyességek nélkül lépnek az iparos pályára: mert a 14. év előtti korban, tehát az iskoláztatás ideje alatt hamarabb és biztosabban lehet technikai ügyességekre szert tenni, mint azután. Állítását a művészek életéből vett számos példával támogatja.

Segítségére jön a már említett dr. Birch—Hirsefeld, ki a lipcei vakok intézetében orvos volt. »A vakok — ugymond — életük 12. évig legkönnyebben sajátíthatnak el technikai ügyességeket, ha későbbben fogunk hozzá, az eredmény már kétségesebb s így tovább évről-évre veszítenek ebbeli képességökből. Emberek, kik életévök 15-ik évén túl megvakulnak, csak a legegyszerűbb munkákra taníthatók. Ezekből következik, hogy a népiskolában töltött idő a legalkalmasabb technikai ügyességek elsajátítására, a szem és kéz gyakorlására.«

Az iparosok részéről azon ellenvetéssel találkozunk, hogy nekik a munkatanítással hatalmas konkurrencziát teremtünk. Igen, ha gyárrakká lennének az iskolák, de erre nem törekszik senki, ha a munka elemeit megtanulja a gyermek, éppen úgy nem csinál versenyt az iparosnak, mint ahogy nem csinál pl. az írástanítás az ügyvédeknek, vagy a női munkatanítás a szabóknak. Mondjuk, hogy némely szegényebb vidéken keres a nép néhány krajczart; ez azonban, ha a kéziipar életképes és egészséges alapon áll, nem fog ezen csorbát ejteni.

A munkatanítás nevelési célzt tűzött ki magának, nem anyagit; később, ha a nemzedék felnő, mutatkozni fognak szociális és nemzetgazdasági eredmények is.

Csik-Somlyó.

Augustin Imre.

A „NÉPNEVELŐ“ tárczája.

Emlék-szavak.

A feledhetlen *Erzsébet királyné* szomorú elhunytá alkalmából az Esztergom-járásai kath. tanító-egylet által 1898. november 24-én tartott gyászünnepegyen mondotta dr. *Walter Gyula*, az egylet elnöke.

Zaporkönyveket fakasztott nemzetünk millióinak szeméből az egész világtörténelemben páratlanul álló azon borzalmas gonoszság rémhíre, amely folyó évi szeptember hó 10-én vilámgyorsasággal aradt szét e hazában és azt a velőtrázó eseményt tudatta, hogy hön szeretett *Erzsébet* királynénk egy orgyilkos törének esett aldozatul!

Mint Európa azon legmagasabb hegycsúcsa, amely ez embertelen merénylet tanúja volt: megkövülve állott a nemzet azon mély fájdalom hatása alatt, amelyet szívének a dicső Királyné ily gyaszos elhunytá okozott.

Mint a természet ezernemű bajával pazarul ékített genfi tó sima tükre az ádáz tett végrehajtásának perceiben a teljes pompájában ragyogó déli nap millió sugarát törte meg: akként zúta szét a viruló partjairól tovaszállott rémhir azon népek millióinak kebelét, kik a keservesen megsíratott Királynét rajongó szeretettel és határtalan tisztelettel övezték.

Vigasztalhatlan bánatba merült a nemzet, mert nemcsak benső részvéttel osztozott őszinte szeretettel, hű ragaszkodással és lelkes hódolattal környezett Királynának lesújtó fájdalmában, hanem vérző szívvel érezte, hogy elvesztette a legjobb Anyát, kinek nemes kebeléből összes alattvalóira a kegy és jószág tengernyi áldása fakadt.

Siránkozott az ország, mert hő tapasztalatai folytán meggyőződése volt, hogy a dicső Királyné nemcsak fényes koronáját, de anyai gondját is viselte. Tudta, hogy míg szomorú multjára szerető kezekkel szőtte a feledés fátyolát, addig küzdelmes jelenének odaadó buzgósággal építgeté legszilárdabb támaszait és vigasztalóbb jövőjének buzdító lelkesedéssel rajzolgatá mosolygó képeit.

Zokogott a viharedzette hon, mert elhomályosult életégének azon fénylő csillaga, amely a megpróbáltatások hullámverte tengeréből a béke és nyugalom, a szeretet és egyetértés vészmentes kikötőjébe vezérelte.

Nem volt honunk szülőtte a fájdalmasan megkönyezett Királyné, de hűnen szerette új hazájának népét, amelynek lovagias jelleme és nemes tulajdonai mély rokonszenvet keltettek lelkében.

Szerette az új hazáját körítő bérczeket, amelyek sötét árnyát szivesen élvezte. Szerette és elsajátította zengzetes nyelvét, amelyen drága életéért népeinek milliói imáztak.

Becsülte szokásait, amelyekben a mesterkéletlen egyszerűség visszfényét észlelte. Kedvelte öltözetét, amelyben az eredetiség és izlés

varázsát látta. Tisztelte erkölcsait, amelyekben a hűség és becsület zálogait szemlélte.

Idegen földről jött, de magáénak tekintette a népet, amelyet boldogítani volt hivatva. Övének tartotta a szegényeket, akiket nagylelkűen gyámolított. Övének fogadta az árvákat, akikről bőkezűen gondoskodott. Övének vallotta az özvegyeket, kiknek bánatos könyveit szeretetének melegével felszárította. Övének bizonyította a betegeket, akiknek fájdalmait gyöngéd részvételével enyhítette.

Távolból érkezett, de közel állott nemes szíve mindazokhoz, akikben alattvalóinak millióira ismert.

Keble lángoló hevével karolta fel nemzetének hő vágyait. Szószólásának hatalmas erejével támogatta legfontosabb érdekeit. Mélyen átértette és nagy szíve egész melegével mozditotta elő nemesebb törekvéseit. Gyönyörrel szemlélte közművelődésének haladását és anyagi jólétének emelkedését.

Örömmel fonta elismerésének koszorúját azon jelesek homlokai köré, akik akár a politikai élet csatamezején, akár az irodalom és művészet versenyterén, akár a társadalmi tevékenység küzdelmeiben arattak érdemeik béréit.

Áldozatkészen érezte könyörületének nagyságát azon szenvedők ezreivel, kiket az idők vihara örvényekbe sodort. Résztvegyazdag keblének határtalan jósága megnyitotta a börtönök ajtait, lerázta a békók nehéz bilincseit, feloldotta a fájdalmak kötelekeit.

Ezredeves korona halványulhatlan fénye sugározta körül felseges Személyét, de feltékenyen őrzött díszét és legértékesebb kincsét szerető szívének nemes tulajdonában kereste.

Drága kövekkel ékeskedett, de azok vakító ragyogását kimeríthetetlen jótékonyosságának tüzes sugaraitól kölcsönözte. Biborát szeretetének lángjaiból szövötte. Barsonyanak légységét szívének gyöngédségéből varázsolta.

A fejedelmi erények e páratlan gazdagsága könnyen felfoghatóvá teszi azt a lelkesedést és rajongást, azt a szeretetet és hódolatot, amelyet a fájdalommal megsiratott Királyné trónja előtt a legnemesebb hazafiúi érzelmek aldozatul hoztak.

Nemes szívének soha nem feledhető kiváltságai magyarázatul szolgálhatnak azon vérző és balsamot alig ismerő sebeknek, amelyekkel gyászos elköltözése a nepek millióinak szívét borította.

Lelkének nagysága, szeretetének áldásai, jóságának adományai eléggé indokolják a fájó keblek őszinte kegyeletének azon buzgó törekvéseit, hogy dicső emlékét nemcsak a jelen nemzedék feltékenyen őrizze, hanem a legkésőbbi utódok is ismerjék, tiszteljék, állandóan szemük előtt lebegtessék.

Oltár után eseng a zokogó haza, hogy »amig áll és amig él«, zúzott kebelével zarándokol-

hasson annak bús tövéhez: irgalmat és könyörületet esdeni azon szent határokra, amelyeknek a rajongással szeretett Királyné örök távo-zása folytán elnémult öröme, kihalt vigasza, összeomlott büszkesége, sirba szállott boldogsága.

Oltárt akar a mélyen lesújtott nemzet, amely előtt a sűrű könyvekkel megsiratott Királyné ragyogó erényeire irányítva tekintetét, benső vallásosságának, őszinte honszeretetének es jóságos lelkületének követésére buzduljon.

Oltárt kíván a bánatos nép, amelynek labainál kiöntve gyöttrő fájdalmat, kulcsolt kezekkel rebege a hő fohászt, hogy számüzve legyen hazájától a lélek sivarságának, az elme tévedéseinek, az akarat féktelenségének azon káro-zatos mélélye, a melynek pusztító dühe minden nemesebb érzést kiöl és oly szörnyetegeket nevel, a kik egy tördőfessel milliók szíveit sebezik.

Oltárt keresnek a megrendült szívek, hogy segítségért és oltalomért esdjenek az erkölcsi sülyedés azon sötét mélysegei ellen, amelyekből a társadalmak békejenek, az emberiség nyugalmanak boszút lihegő, halált osztó ellenei fenyegetnek.

Ős-Buda várának vihardúlta ormain szemünk előtt lesz nemsokára a nemzeti kegyelet szomorú oltára, a dicső Királyné nagyságának méltó emléke.

Néma fájdalommal, kinzó bánattal fogják hozzá emelni könyező tekintetüket a századok. Az idők romboló hatalma talán nem fogja megkímélni azt az érzet sem, a melybe a művész keze a sokat szenvedett Királyné dicső alakját öltözteti.

A szívek márvánnyal daczó lapjairól azonban nem fogja soha sem idő, sem enyészet kitörülhetni azt a szent emléket, amely azon őszintén megsiratott Királynénak nagy nevéhez fűződik, ki életében oly hön szeretett, annyi áldást osztott, oly sok bánatot hordozott!

A szívek mélyébe vessük tehát feledhetlen emlékét. A nemzedékek lelkébe oltuk őszinte kegyeletét. Az unokák keblébe ültessük gyöngéd tiszteletét. Az utódok bensejében apoljuk halás szeretetét.

Ne legyen Árpád nemzetének soha egyetlen fia sem, ki ne ismerné *Erzsébet* királynék dicső nevét. Ne dobogjon e bérckoszorúzott hazában soha kebel, amely feledni tudna szív-szorító végzetét. Ne legyen soha magyar, aki meg ne siratná árván hagyott nemzetünk azt a jóságos *Anuját*, ki az emberi szív legsúlyosabb szenvedéseinek kalváriai útján haladt a megdicsőülés kinos Golgothája felé!

Mi pedig, akik nemcsak a feledhetlen *Királyné* sirja felett hullatjuk sűrű könyveinket, hanem megindult kebelével osztozunk *Ő Felsége* a legmélyebben sújtott nemesszívű Király égeté fájdalmában is: ostromoljuk szünetlen imáinkkal az irgalom és könyörület hatalmas Urat,

hogya ha a szelidség és szeretet, a nagylelkűség és jószág angyalat, *Erzsébet* királynét a béke és nyugalom hazájába vezette, halmozza el testi-leiki erővel, bátorító vigaszával és zavartalan boldogsággal még igen-igen sokáig a hön szeretett bánatos *Királyt*.

VEGYESEK.

I. Ferencz József királyunk Ő Felségének eszászári jubileuma. Nagy idők nagy életműve, a mi dicsőn uralkodó hön szeretett bötes királyunk, ki egy vitéz, a lovagiasságban páratlan, függetlenségének és önállóságra termettségének öntudatában élő nép felkent királya. Király a szoros magyar értelemben veve, mert általa a nemzetben s a nemzet által a királyban van biztosítva a magyar királyok örökön diszfényben üszö trónja. Nemes nagysága látta magyar népének küzdelmeit s a küzdelem után egy egyszerű honpolgárnak, Deák Ferencznek szavára legördült a gyászos mult mögött a feledés függönye, hogy Szent István király ragyogó koronája ekesítse homlokát a jó és nemes szívű fejedelemnek. A monarchia Lajthán túli felében ünnepel a nép, ünnepli uralkodójának, eszászáriának trónra lépése ötvenéves jubileumát. Évfordulóját annak a napnak, melyen mint délcegz ifjú vette át a Habsburg-Lotharingiaiak eszászári trónját. Ez ünnep alkalmából a magyar lovagiassága nem zárkozhatik el, mert az ünneplő fejedelem egyúttal Szent István birodalmának felkent apostoli királya, kit a magyar oseitől öröklött királyhűséggel vesz körül, hogy egyarant osztozzék örömeiben és bánatában. Ezen öröm a magas életkor elérése fölötti öröm, melyben a mi aldott lelkületű királyunka népek Istene által a legkegyelmesebben részesült. S midőn mi kath magyar tanítók, a Felső magas életkorát igazoló örömmünnepen, melyben eszászári trónralépésének ötvenedik évfordulóját ünnepli a Monarchia, az Őr trónjánál a hitatos kebellet jelenünk meg, s az Egek Urához fordulunk halaimánkkal s esdő könyörgéssel, hogy hű szolgáját, népeinek jószágos atyját hosszú elettel ajdja meg, s uralkodása nehéz munkájának üdvös folytatásához kegyelmének bőséggel araszsa el. Igy imádkozott decz. 2-án a kath. tanítóság és a tanulók serege.

A Szent-István-Társulat gyűlése. A Szent István-Társulat igazgató választmányának november 24-ikén tartott ülésén Zichy Nándor gróf elnök bejelentette, hogy Samassa József dr. egri érseket huszonöt éves egri érseki jubileuma alkalmából feliratilag üdvözölte s felejárlotta neki azon műnek egy díszpéldányát, melyet ő a Tud. és Irodalmi osztály részére nagylelkűen kinyomatott. Sujánszky Antal esztergomi nagyprépostot aranymiséje alkalmából szintén üdvözölte a társulat s ki e figyelemért, igen szép levélben mondott köszönetet. Az alelnök jelentése szerint a társulat palotája már annyira elkészült, hogy a hivatalok már a legközelebbi napokban átköltözhetnek az új helyiségekbe. Ez alkalommal — mondta az alelnök — midőn utolsó ülését tartja a Társulat a régi házában, lehetetlen megindulás nélkül olvasni azon ülésnek jegyzőkönyvét, melyet a Társulat első ízben tartott e házában. 1870. október hó 13-án tör-

tént ez. Többen élnek még azok közül s most is tagjai a választmányának, kik ez első gyűlésen jelen voltak. Üdvözi a jelenlévő régi tagokat: Balogh Sándor drt Felsmann Józsefet és Kurcz Antalt. Az igazgató az újabbban megjelent s a nyomdába adott művekről számolt be. A titkár bejelentette, hogy a társulati tagok száma újabbban 35-el szaporodott. *Ajándékkönyveket* 188 iskola kapott. Mester István győri kanonok 296 száz forintos földterhermentési kötvényt hagyott s Hummel Márk hagyományából is befolyt ötven forint. A társulat bevétele október hóban 25.140 frt 77 kr., kiadás 21.563 frt 86 kr.

Rendezzünk karácsonyi pásztorjátékot. Vonatkozással lapunk 46. számában között „A karácsonyi pásztorjátékokról” szóló cikkünkre, már is több kath. iskola tanítója elhatározta, hogy növendékeivel a karácsonyi szent ünnepek alatt előadat ily alkalmi műdarabot. Némi buzdítással említjük fel e körülményt, mert azt szeretnők, hogy az iskolai pásztorjátékkal ki-szorítsuk hazánk egyes vidékein a felnőtt ifjak által előadni szokott pásztorjátékokat, melyek sokszor a pásztorjáték szent intenzióival ellenkező dolgokat tartalmaznak. A Szent-István Társulat évről-évre gazdagítja azon népiratkák számát, melyek mint pásztorjátékok, előadásra alkalmas színdarabok is egyszersmind. A karácsonyi könyvpiaczon ezentul a következő igen alkalmas pásztorjátékokat találjuk:

A népiratkák 86. száma. Jézus születése. Mohl Adolf-tól. 5 kr.

A népiratkák 101. száma. Karácsonyi pásztorjáték. Batha Istvántól. 5 kr.

A népiratkák 123. száma. A bűn büntetése. Oppitz Sándortól. 4 kr.

A népiratkák 124. száma. A pogány megtérése. Oppitz Sándortól. 3 kr.

A népiratkák 139. száma. Békeség az embernek Oppitz Sándortól 4 kr.

Az ifjuság öröme II. kötetében: A bethlehemi nyáj-örök. Karácsonyi pásztorjáték Maszlaghy Ferencztől.

Az ifjuság öröme III. kötetében: Két karácsony-est. Színmű. Maszlaghy Ferencztől.

Az ifjuság V. kötetében: A megtalált bárány. Karácsonyi pásztorjáték.

A dús tartalmu ifjuság öröme egy-egy kötete egyszerűbb kötésben 80 kr., díszesebb kötésben 1 frt 20 kr.

Az ifjuság könyvében (ára díszes kötésben 1 frt). Egy karácsonyi. Dramoleit. Horvát Lipóttól.

Legújabb, épen most jelent meg: Kicsinyek áhí-tata. Vallásos vezérkönyv kiseddévó-intézetek, elemi iskolák, óvónőképzők, nevelők és családok számára. Ösz-szeállította Számord Ignác, az esztergomi óvónőképző igazgatója. 7-rét, 247 lap. Ára díszes egész vászonkötésben 1 frt. Számos apró szavulásra alkalmas verset, mesét és karácsonyi párbeszédet tartalmaz. Kiseddévók, néptanítók, de családapák, családanyák, nevelők is igen jó hasznát vehetik.

Adomány. Firezák Gyula püspök ur ő méltósága a nagy szőlősi szeretetház céljaira 200 forintot adományozott.

Megjutalmazott tanító. A Kállay András-féle 1000 frtos alapítvány 1897. évi kamatját Szabolcsvármegye közíg. bizottsága legutóbb tartott ülésében a kir. tanfelügyelő javaslata alapján fele részben Hegedüs József tornyos-palczai gör. kath. tanítónak ítélte oda. Hegedüs az ungvári tanítóképzőben nyerte oklevelét.

Az iskolák bezárása. A vörheny és kanyaró terjedése miatt a fővárosi elemi iskolákat tudvalevőleg bezárták. A tanács, hogy a tanulók sokat ne veszítsenek, úgy intézkedett, hogy a karácsonyi szünetet, amely eddig december 22-től január 3-ig tartott, meg-rövidítette s az idén december 24, 25, 26-án, továbbá 31 én és január 1-én lesz csak szünet. Az évszáró vizsgákat pedig nem junius közepén, hanem junius végén tartják meg.

Köszönetnyilvánítás. A Szent-István-Társulat t. Elnöksége volt kegyes a folyó tanévben róm. kath. iskoláknak 60 drb ajándéktankönyvet (16 frt 80 kr. értékben) küldeni. Fogadja ezuton is úgy a magam, vala-

min
szön
ezen
nov
szék

a h
Móc
42
mán
kösz
Társ
kivá
Hofj
Bert

újab
tésé
tolt
lítás
jamu
az ö
nek
beki
sítte
pleb
vezm
2-3
min

pesti

rel
lag
a c

Várj
K. M
zeleb
közö
vény
gázn
osztá
delni
jékoz
nézv
tőját
T. G
nem
peres
— L
Beér
datni
G. K
— J
évre
juk.
a vit
Szen
becsü

S
fizet
tanító

A
nál I
lyaza
állam
s kás

mint a gyermekek s ezek szülői részéről leghálásabb köszönetünk kifejezését. Aldja meg a mindenható Uristen ezen Társulatot nemeslelkűségéért. Horv.-Gurab, 1898. november hó 23. *Iff. Kanka János*, kántortanító, iskolaszéki jegyző.

Köszönet. A Szent-István-Társulat nm elnöksége a harkács-sánkfalvi róm. kath. elemi népiskola részére Mócsy-fele falitáblákat, szegény tanulóik részére pedig 42 drb tankönyveket adományozott. Midőn ezen adományokért a szülők s az iskolaszék nevében is hálás köszönetünket nyilvánítjuk, egyuttal a Szent-István-Társulat nem. s és humánus működésére Isten áldását kívánjuk. Harkács Sánkfalván, 1898. november 26 ikán. *Hoffmann Gyula*, plebános, iskolaszéki elnök. *Dlabács Bertalan*, róm. kath. kántortanító, iskolaszéki jegyző.

Rendkívüli árleszállítás! A Szent-István-Társulat újabb és régebb kiadványainak könnyebb megszerezhetőésére kíván módot nyújtani lapunk mai számához csatolt mellékletben felsorolt munkák *rendkívüli árleszállításával*, megjegyezve, hogy ez az árleszállítás 1899. januárius 20-ig marad érvényben, a mely határidőn túl az összes könyvek ismét csak a rendes bolti áron lesznek kaphatók. A rendelések kizárólag az ár előleges beklüldése mellett vagy pedig postai utánvétellel teljesíthetnek, *iskolai és népkönyvtárak azonban, a helybeli plebános úr ajánlatára, kivételesen abban a további kedvezményben részesülhetnek, hogy a megrendelt könyveket 2-3 havi részletfizetésre is kaphatják.* A szállítási díjat mindenkor a megrendelő viseli.

Olvasóink figyelmét felhívjuk *Gébert János* budapesti czég lapunkban közölt hirdetésére.

Szerkesztői üzenetek.

M. t. olvasóinkat kérjük, hogy lapunk reklamálasánál vagy egyéb, a czimszallag kijavítását kívánó megkereséseknél, a czimszallag számát is bejelentsek.

D. S. Nagy-Légh. Beérkezett. — **Sz. I. Bussa.** Várjuk az alkalmi czikket. Jobb előbb, mint később. — **K. M. Környe.** Okvetlenül közölni fogjuk már legközelebb. — **K. J. Komjáth.** 1. Engedélyért a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz kell folyamodni. A kérvény azon intézet igazgatóságánál adandó be, hol vizsgáznai óhajt. 2. Felvételi vizsgálat alapján. 3. Az egyes osztályokból is kell tenni vizsgálatot. 4. Tessék megrendelni a kisdudóvónó-képzőintézet tantervét; az kellő tájékozást ad a tantárgyakra és az anyagterjedelemre nézve is. 5. Tankönyvjegyzéket az óvónóképző igazgatójától kérjen. 6. Óvónóképző Esztergomban is van. — **T. G. Jászó.** Levél ment. Üdvözet. — **W. J.** Ebben nem tudunk felvilágosítást adni. Tessék a kerületi esperes urhoz vagy az egyházmegyei hatóságához fordulni. — **L. A. Nagy-Szeben.** Köszönet az értesítésért. — **S. J.** Beérkezett Kérjük, hogy lakásának címét velünk tudatni sziveskedjék. — **P. E. Z. Velejte.** Beérkezett. — **G. K. Zsámolyon.** Az értesítés beérkezett. Köszönet. — **J. S. Gyergyó-Ditró.** Beérkezett. Már csak a jövő évre tehetünk ígéretet. — **T. V. Bodony.** Felhasználjuk. — **A. J. Cs.-Somlyó.** Magunk is részt veszünk majd a vitában. Az illető olvassa lapunkat. — **M. E. Dicső-Szentmárton.** Teljes készséggel nyitottunk tért nagybecsű cikkének. Köszönet.

Felelős szerkesztő: **Ember Károly.**

Pályázatok.

Esztergomi érseki megye.

Sopornyára és Pattára tanítók kerestetnek. Évi fizetés egynek 300 frt és lakás Pályázhatnak nem okl. tanítók, tanítónők és óvónók.

A nagy-megyeri (Komáromm) róm. kath. iskolánál III ik tanítói állásra f. évi december 14-ig pályázat hirdettetik. Fizetés: 120 frt hitközségtől, 280 frt államségélyből, tanító társával ideiglenesen egy szobás lakás, téli fűtéssel. Kötelessége az előirt osztályokat

tanítani. Kántoriakban segédkezni. Okleveles tanítók kérvényeiket főtiszt. *Horváth József* pleb. iskolaszéki elnök urra czimezve küldjék. *Bartal Mór* főtanító.

A komárom-tarjáni róm. kath. magyar-német tan nyelvű népiskolánál egy osztálytanítói állásra pályázat hirdettetik Javadalma polgári év szerint számítva okl. tanítónak a hitközségtől 300 frt, havi részletekben, holdnyi kertvátság fejében 5 frt, ismétlő iskola tartásáért 10 frt, államségély 100 frt. Pályázhatnak okleveles tanítónők és okleveles óvónók is, negyedéves képezdeszek 310 frt igénynyel. Németül tudók előnyben részesülnek. Lakás az iskolaépületben egy tisztességes paclóztott szoba, butorzzattal és téli fűtéssel. Pályázati határnap december 10. A kellően felszerelt folyamodványok főt. *Duschek János* esperes-tanfűgyelő urhoz. Komárom-Tardosra, a tarjáni iskolaszékre czimezve nyújtandók be. *Kelt Tarjánon*, 1898. november 25. *Weisz Szilveszter* főtanító.

Ebeczkre (Nógrádm.) okl. vagy képezdevégzett róm. kath. kántortanító kerestetik. Javadalma: 10 hold kütünő szántóföld, 2 hold legelő. A hivektől 12 hektoliter rozs, 10 frt, 2 öl fa. Stóla 10 forintig. Tandij 70 frt. Lakása áll: 2 szoba, konyha, istálló és ólból. Államségély is lesz. Személyes megjelenés kívánatik. A felszerelt kérvények *Laczkó Lajos* plebánoshoz intézendők Szklabonyára (Nógrádm.), posta helyben.

Dicske községbe okleveles önálló tanító kerestetik. Jövedelme: 400 frt, 1 öl fa és egy holdas kert. Lakása 2 szoba, konyha, kamara és istálló. Folyamodványok a Bars-Verebélyi plebánia-hivatalhoz december 10 ikéig küldendők. Tanítónók is pályázhatnak és előnyben részesülnek. Az iskolaszék.

Kalocsai érseki megye.

Császártöltésen (Pestm.) magyar tannyelvű III.—IV. vegyes osztályu róm. kath. tanítói állomás, halálozás folytán megüresedvén, erre f. év december 31-ig pályázat hirdettetik. Évi javadalma 460 frt havi részletekben. Tartozik az ismétlő iskolát is külön díjazás nélkül ellátni. Az állomás azonnal elfoglalandó. A szabályszerűen felszerelt folyamodványok a császártöltési róm. kath. iskolaszékre czimezve nt. *Rezsnyák János* esp. plebános urhoz Homokmégyre (Kalocsa mellett) küldendők. 1—2

Az adai (Bács-Bodroghm.) róm. kath. iskolaszék a belvárosban egy, ideiglenes tanítói állásra pályázatot hirdet, mely állásnak javadalma a következő: a) évi törzsfizetés 500 frt. előleges havi részletekben a politikai község pénztárából. b) 100 frt lakpénz, negyedévi részletekben. c) a tanterem fűtésére és tisztogatására 30 frt, d) 5 frt ablakátalány. Összesen 635 frt. Ezen javadalomért tartozik a megválasztott tanító a népiskolai törvény értelmében a mindennapi és az ismétlő iskolát is vezetni. A kellőleg felszerelt folyamodványok az adai róm. kath. iskolaszékre czimzendők és f. évi december hó 15-ig főt. *Matoss János* kerületi esperes-plebános urhoz Bács-Szent-Tamásra küldendők. Adán, 1898. november hó 28-án. *Latky József*, egyházi elnök.

Győri egyházmegye.

A »Népnevelő« 46. számában megjelent nyulasi pályázat meghoszabbítottat december 15-ig.

Nagy-Igmándra (Komáromm.) róm. kath. tanító szükséges. Fizetés: 400 frt, egy szobás lakás, fűtés, takarítás-al. Kötelesség: III—VI. oszt. tanítása, kántorságban segédkezés. Ha gazdasági ismétlő iskolát vezetheti, ugy annak vezetéséért 30—40 frtot kap. Iskolaszékre czimzett kérvények f. hó 18-ikáig a plebánia-hivatalhoz küldendők. *Srenker Géza*, iskolaszéki jegyző.

Munkási gör. kath. egyházmegye.

A mármaros-szigeti gör. kath. ruthén ajku hitközségnél éneklész-tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Fizetése: öt szobából álló lakás, konyha, kamara, istálló, kerten kívül különböző czimeken 681 frt 85 kr. A pályázati határidő december 10., a személyes megjelenés megkivánatik, a karének vezetésére képesítettek előnyben részesülnek. Mármaros-Sziget, 1898. november 22. *Balogh Mihály*, püspöki külhelynök.

Nyitrai egyházmegye.

Az üreghi (Nyitrai) róm. kath. kántortanítói állomásra I. évi december hó 1-jére pályázat hirdettetik. Javadalmazása: lakás 2 szoba, konyha, kamra, pincze, istálló, kert, 10 hold föld, 39 mérő rozs, 4 öl fa, 1 szeker széna, 350 frt készpénz, 60—100 frt mellékjövédlem. Az okmányok december hó 8-ikáig plebániára (u. p. Nyitra-Ujjak) küldendők. 2—2

Rozsnyói egyházmegye.

A krompachi róm. kath. kántortanítói állomásra december 2-ig pályázat hirdettetik. Jövedelme: 260 frt a városi pénztárból, igyekezet esetében 40 frt jutalom, beiratási díj 50 frt, személyére 32 méter, iskola fűtésére 20 méter fa, kántori teendőikért 40 frt, stóla 80 frt, tisztességes lakás. Tannyelv: magyar-német-tól. Kérvények az iskolaszékre, czimezve Majkath István plebánushoz küldendők. Személyes megjelenés előnyösül bír.

Szekefehértvári egyházmegye.

Budafok községében megüresedett róm. kath. kántortanítói állásra I. évi december 20-diki határral pályázat hirdettetik. Fizetés a községtől tanításért 400 frt esetleges 50 frtos korpótlékkal; kántori teendőikért 100 frt és szabad lakás; a templom pénztárból alapított misék és ostyasütésért 18 frt 08 kr., stóla-jövédlem mintegy 40 frt. Folyamodványok a budafoki iskolaszékre czimezve december 18-ig a kerületi esperstantelügyelőhöz (lakik Erdén) küldendők, pályázók pedig a pályázat napján, vagyis december 20-án, Budafokon személyesen megjelenni kötelesek. Heller plebános.

Herezegfalva róm. kath. iskola 4-ik osztályába ökl — vagy anélkül — való tanító kerestetik. Fizetés: havonként 34 frt, butorozott szoba fűtéssel, ágynemű nélkül. Az állás azonnal elfoglalható. Az iskolaszéki elnök.

A dunabogdányi Pestin, kath. segédtanítói állásra a pályázat — december 26-iki határidővel — megújítottik. Javadalmazás, teendők és a folyamodványra vonatkozó részletesen olvashatók a »Népnevelő« f. évi november 6-án megjelent számának 384. lapján.

Vácsi egyházmegye.

A turai kath. jellegű népiskolánál egy önálló tanítói állás üresedésbe jövé, arra pályázat hirdettetik. Evi fizetés, polgári évet számítva, 400 frt, havi előleges részletekben, mely összeget a helybeli kántortanító fizeti. Butorozott lakás, Mellékjövédlem tanítói ből szerezhető. Kívántatik oklevél, esetleg képezést végzettség, a kántori teendőikben jártasság, hogy alkalmas legyen a kántort helyettesíthesse. A szüntetésben egy hétig távol lehet. Folyamodási határidő: december 29. Folyamodások aulirothoz küldendők. Az állás meőbb elfoglalható. Tura (Pest-megye), vasuti állomás 1898. november hó 30-án Niedermann József plebános, iskolaszéki elnök.

Veszprémi egyházmegye.

A Zala-Szántói róm. kath. iskola-hoz, segédtanító kerestetik. Fizetése polgári évre 371 forint, butorozott szoba, fűtéshez ölegendő fa. Kötelessége az I. és II. osztályt valamint az ismételőket tanítani, kántoriakban segédkezni. Az állás azonnal elfoglalandó. Pályázhat nem okleveles is. Kérvények minél előbb az iskolaszékhez küldendők. Nyeres Imre, főtanító.

A devecseri róm. kath. népiskolánál az egyik osztálytanítónak önállásra jutása folytán az I. B) osztály üresen áll, melyre az iskolaszék I. évi december hó 15-éte pályázatot hirdet. Jövedelme: A hitszék-pénztárból 300 frt, államségély 100 frt, az ipariskola tanításáért 100 frt államségélyért a kir. tanfelügyelő felterjesztést tett; a városközség pénztárból az ismételő-iskola tanításáért 25 frt, egy butorozott szoba, fűtés és tisztogatás. Kötelessége az I. B) osztályt önállóan vezetni, az iparos és ismételőiskolában hetenként 2—2 órán át tanítani, a kántoriakat minden 4-ik héten önállóan végezni. A kérvények december hó 15-ig az iskolaszékhez. Derdák Lőrincz plebános, iskolaszéki elnök úrhoz küldendők. Az állás december 20-án elfoglalandó. Devecser, 1898. december hó 1. Tima Lajos, igazgató.

Stampay főtanító 15 kros énekeskönyve (ötödik kiadás!) mindenütt bevezethető, mert legolcsóbb és legraktikusabb, 224 oldalon 200 ének, imák, temetési szertartások, passiók stb. foglaltnak. Gyönyörű képek díszítik. Kötése kintinő. Félvászonban 15. finom angolvaszson kötésben 25 kr. 11-ik ingyen! Kottamelléklet. Megrendelhető Köbölkúton, Esztergom-megyében.

GÉBERTH JÁNOS

aranyozó és templom-diszító
Budapest, IV., Lipót-utca 15.

Uj! Pádai sz. Antal-szobrok szép kiállításban polichromirozva és festve, 1 méter magas, terracottából öntve 35 frt, fából faragva 55 frt. Szent szobrok minden nagyságban a legjutányosabb árak mellett.

Nagy választék finom festett aquarell, heliogravur, aczelmetzet és olajnyomatú szent képekben. Oltárok, Úrkorsók és szószékek, valamint mindennemű egyházi szerek árjegyzék szerint. Elvállal minden e szakmába vágó munkát és javítást a legolcsóbb áron.

Aranykeretek és házi áldások nagy választékban.

Szíves pártfogásba ajánlva, maradok
kiváló tisztelettel

Géberth János,

a Budapesti Oltár-Egylet szállítója

Rum, finom likőrök, mézbor és mézlikőr

barkli hideg uton minden készülék nélkül kitűnő minőségben előállíthat.

Dugók, Gummitömlők.

Minden borbetegség elleni szerek
Kezelési könyv és árlapok ingyen.

WATTERICH A.

Budapest, VII., Dohány-utca 5.

Első és legrégibb üzlet e szakmában.

Fennáll 30 év óta.

☛ Nyolcz arany éremmel kitüntetve. ☛

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

BUDAPEST, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr. Szil.) es. és kir. udv. orgona-gyaranak fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak. A czég 24 évi fennállása óta

630 uj orgonát

épített, melyek közül 222 esik Magyarországra, a többi Norvegiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

☛ Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve. ☛